

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

Тези доповідей

**матеріали V науково-практичної конференції
«Економічний розвиток і спадщина
Семена Кузнеця»**

26–27 листопада 2020 р.

Видавничий дім
«Гельветика»
2020

УДК 330.34(063)
Е45

*Рекомендовано до друку на засіданні Вченої ради
Харківського національного університету імені Сергія Кузнеця
(протокол № 5 від 26 жовтня 2020 року)*

Е45 **Економічний** розвиток і спадщина Семена Кузнеця : матеріали V науково-практичної конференції / тези доповідей, 26–27 листопада 2020 р. – Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2020. – 410 с.

ISBN 978-966-992-260-1

У збірнику наведено матеріали V науково-практичної конференції «Економічний розвиток і спадщина Семена Кузнеця». Представлено теоретичні та практичні результати наукових досліджень і розробок вчених щодо проблем економічного розвитку, циклічної динаміки соціально-економічних процесів, модернізації системи освіти, соціального розвитку суспільства, використання сучасних інформаційних технологій в управлінні системами, моделювання бізнес-процесів.

Матеріали публікуються в авторській редакції.

*За достовірність викладених фактів, цитат та інших відомостей
відповідальність несе автор.*

УДК 330.34(063)

ISBN 978-966-992-260-1

© Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця, 2020
© Видавничий дім «Гельветика», 2020

ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ГРОШЕЙ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІК

Глобальний розвиток цифрових технологій останнього десятиріччя створив передумови для реалізації зусиль усіх учасників фінансових відносин під наглядом регуляторів усього світу, зокрема й центральні банки країн ЄС, в аспекті впровадження цифрових валют. При цьому в масштабі національної економіки залишається невирішеним багатоаспектний комплекс проблем, починаючи з формату правового поля, врахування певної моделі функціонування цифрової валюти, використання ключової технології та інших.

До основних причин зростання уваги до зазначених аспектів розвитку можна віднести стрімке зростання ролі інновацій у фінансовому секторі, поява на ринку нових платіжних технологій і сервісів, тенденції та прагнення до зменшення частки готівки в обігу багатьох країн.

Попередній досвід центробанків дозволяє визначити найбільш прийнятний варіант, за яким досліджують можливість випуску власної цифрової валюти (так званої ЦВЦБ – цифрової валюти центрального банку) та варіантів її використання. Конкретні форми і технології ЦВЦБ різняться залежно від конкретних потреб, але на переконання фахівців ЦВЦБ розглядається як нова, еволюційна форма грошей центрального банку.

За визначенням Європейського центрального банку, Цифрова валюта центрального банку (ЦВЦБ) – цифрова форма фіатних грошей, яка є загальнодоступною, випускається державою і має статус законного платіжного засобу [1].

Банк міжнародних розрахунків визначає ЦВЦБ як зобов'язання центрального банку, виражені в наявній одиниці обліку, яка служить як засобом обігу, так і засобом збереження [2].

Країни світу, чий центральні банки вивчають можливість випуску ЦВЦБ, можна умовно розділити на три групи:

- країни, які проводять дослідження ЦВЦБ (Велика Британія, Канада, Китай, Швеція, інші);
- країни, які виступили з критикою ідеї ЦВЦБ або з різних причин згорнули свої дослідження за цією тематикою [Швейцарія, Естонія, Еквадор, Японія/Європейський Союз (спільний проект Банку Японії та ЄЦБ)];
- країни, які вже здійснили практичні кроки щодо випуску ЦВЦБ в реальності (Сінгапур, Туніс, Сенегал та умовно – Венесуела).

В національних реаліях і врахування умов параметрів інтеграції економіки до європейської спільноти НБУ реалізував перший етап інноваційного проекту в платіжній сфері щодо випуску власної ЦВЦБ – е-гривні.

Цілком позитивний результат ключового моменту діджиталізації національної економіки став можливим завдяки певним попереднім заходам: ретельному аналізу міжнародного досвіду; дослідженню правових аспектів, макроекономічного ефекту, а також визначенню чітких підходів до проектування оптимальної бізнес моделі.

Заслужовують на увагу і визивають оптимізм результати практичної частини впровадження даного інноваційного проекту – випуску обмеженої кількості е-гривні на основі технології блокчейн-платформи “е-гривня”.

Доцільно сформулювати певні позиції параметрів для розуміння характеристики електронної гривні, виходячи з того, що:

- е-гривня розглядається як цифрова валюта, що імітується НБУ;
- е-гривня може бути визначена як національна цифрова валюта, що є фіатною валютою;
- е-гривня має відповідати обов'язковій умові – обмінюватись без обмежень на готівкові або безготівкові кошти у співвідношенні 1:1;
- е-гривня не є дохідним інструментом, отже, це засіб платежу, а не накопичення.

При цьому слід зазначити, що на етапі реалізації пілотного проекту залишається остаточно невирішеним питання – е-гривня може бути як анонімною ЦВЦБ, так і з ідентифікацією користувача. Для його остаточного вирішення НБУ у перспективі слід зробити принциповий вибір, оскільки кожний варіант має свої переваги і недоліки.

Доречно констатувати, що такий пілотний фінансовий інструмент був протестований у продуктивному реальному середовищі і дозволив отримати певний фактаж та практичний досвід щодо оцінки можливостей й потенціалу НБУ на етапі створення та забезпечення умов впровадження сучасних проектів.

Реалізація проекту дозволяє також підійти до вирішення завдання щодо підвищення рівня фінансової інклюзії, зменшення частки готівкових розрахунків у обігу, підвищення швидкості, зручності і прозорості платежів у країні через можливість упровадження на ринку інноваційного, дешевого, захищеного і функціонального інструменту для здійснення роздрібних платежів на невеликі суми фізичними особами. І саме ЦВЦБ розглядається НБУ як альтернативний засіб (інструмент) для здійснення миттєвих платежів.

Вивчення провідного світового досвіду впровадження інноваційних фінансових інструментів дозволяє визначити переваги і недоліки їх використання.

Так, до переваг ЦВЦБ можна віднести наступні: простоту використання, безпечність, (погашення і розрахунки гарантуються НБУ), швидке отримання статусу користувача, швидкість розрахунків.

Окрім того, ЦВЦБ може мати *додаткові переваги* порівняно з готівковими та безготівковими коштами. Зокрема, це – підвищена надійність, оскільки всі рахунки (облікові записи) зберігаються в центральному банку.

Для кращого розуміння сутності ЦВЦБ розглянемо детальніше класифікаційні ознаки грошей за формою їх випуску. Форма випуску грошей може бути фізична (банкноти та монети) або електронна (зберігаються в електронному вигляді).

У свою чергу, гроші, що зберігаються в електронному вигляді, поділяються за:

- платіжною технологією (або типом верифікації): класична (централізована) та технологією розподілених реєстрів (де централізована);
- вартісною ознакою: фіксована або мінна вартість одиниці ЦВЦБ до одиниці фіатних грошей;
- доступністю: широка або обмежена доступність використання;
- ідентифікованістю: ідентифіковані або анонімні.

До певних *недоліків* упровадження ЦВЦБ відноситься той факт, що це потребуватиме значних інвестицій на створення та розвиток в Україні відповідної роздрібної платіжної інфраструктури, включаючи необхідність забезпечення додаткової інтеграції з вже існуючою в Україні платіжною інфраструктурою.

Щодо необхідності вирішення комплексу попередніх організаційних заходів – має відбутися створення узгодженої бізнес-моделі, що враховуватиме інтереси всіх учасників: фізичних осіб, торговців, агентів із розповсюдження та розрахунків, банків тощо та стимулюватиме до розвитку і використання запропонованого ринку інноваційного інструменту.

В межах заходів з підвищення рівня фінансової грамотності населення додатковим питанням з точки зору *актуалізації маркетингового аспекту діджиталізації* є необхідність популяризації ЦВЦБ як нового інструменту серед населення з метою набуття цим інструментом статусу дійсно масового продукту, який би обов’язково вмістив і врахував вже існуючі усталені звички користувачів.

Окремої уваги заслуговують підходи до *правового регулювання та управління* ЦВЦБ. Регулювання центральним банком ЦВЦБ залежить від обраної схеми її використання і притаманних саме їй функціональних особливостей.

Представники НБУ зазначають деякі загальні питання, які мають бути врегульовані в окремих схемах ЦВЦБ.

1. Для міжбанківських розрахунків: необхідно визначити критерії для участі банків; визначити технологічний регламент роботи.

2. Як еквівалент готівки: необхідно нівелювати ризики, пов’язані з анонімністю цієї форми грошей (передусім питання протидії відмиванню коштів, одержаних злочинним шляхом (AML), дотримання принципу “знай свого клієнта” (KYC), визначити ліміти на операції, вирішити питання оподаткування); врахувати розмежування відповідальності між центральним банком та комерційними банками щодо дотримання принципу KYC; вивчити можливість збільшення навантаження на НБУ у зв’язку з перенесенням відповідальності щодо KYC із комерційних банків до центрального банку, за можливості нівелювати або прийняти цю відповідальність центрального банку та створити відповідну нормативну базу.

3. Як інструмент монетарної політики: необхідно визначити можливість та критерії зміни відсоткової ставки.

4. Як еквівалент рахунку, відкритого в центральному банку: необхідно визначити рівень дотримання конфіденційності.

Врахування в перспективі зазначених питань регулювання ЦВЦБ має забезпечити співіснування ЦВЦБ із традиційними формами грошей так само залежно від функцій, які покладено на конкретний вид ЦВЦБ [3].

З метою досягнення європейських стандартів на фінансовому ринку, а також виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС та інших міжнародно-правових зобов’язань України дорожня карта реалізації Стратегії 2025 включає заходи та дії, спрямовані на імплементацію актів законодавства ЄС у сфері фінансових послуг, яка є продовженням Комплексної програми розвитку фінансового сектору України [4].

Список літератури

[1] Cryptocurrencies and tokens, ECB FXCG update. [Online]. Available: https://www.ecb.europa.eu/paym/groups/pdf/fxcg/2018/20180906/Item_2a___Cryptocurrencies_and_tokens.pdf.

[2] Central bank digital currencies, Committee on Payments and Market Infrastructures, March 2018, Bank for International Settlements. Available: <https://www.bis.org/cpmi/publ/d174.pdf>.

[3] Аналітична записка за результатами пілотного проекту із впровадження платформи “Електронна гривня” та електронних грошей Національного банку України (е-гривні). [Online]. Available: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Analitichna_zapiska_E-grivnya.pdf?v=4.

[4] Стратегія розвитку фінансового сектору України до 2025 року. [Online]. Available: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Strategy_FS_2025.pdf.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ЕКОНОМІЧНА НАУКА; ПИТАННЯ РЕФОРМ, РОСТУ І РОЗВИТКУ

K. Azizova, Yu. Us. ANALYSIS OF THE CURRENT STATE OF BANKING SERVICE ON THE BASIS OF INTERNET TECHNOLOGIES.....	3
I. I. Alekseenko, O. P. Poltinina. SYNTHESIS OF FORMATION PECULIARITIES OF APPROACHES TO ANTI-CRISIS FINANCIAL MANAGEMENT OF BUSINESS ENTITIES UNDER QUARANTINE CONDITIONS.....	5
О. В. Аніщенко, Т. Б. Кузенко. ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ВИКЛИКІВ.....	7
Л. Батюк, В. Онегіна. ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОЇ МОДИФІКАЦІЇ МЕХАНІЗМУ ФОРМУВАННЯ ГРОШОВОЇ ПРОПОЗИЦІЇ У СВІТОВІЙ ЕКОНОМІЦІ	9
С. В. Бестужева. АНАЛІЗ СУЧАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ ВАЛЮТНО-КУРСОВОЇ ПОЛІТИКИ ЯК ФАКТОРУ ВПЛИВУ НА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ УКРАЇНСЬКИХ ЕКСПОРТЕРІВ.....	11
Н. Белікова, О. Іванова. ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В КОНТЕКСТІ МАРКЕТИНГУ ТЕРИТОРІЙ.....	13
Л. М. Бондаренко, В. О. Козуб. ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕСУ ВИХОДУ КОМПАНІЇ НА ЗАРУБІЖНІ РИНКИ.....	15
М. С. Бріль, І. В. Пивавар. РЕГУЛЮВАННЯ ІНФЛЯЦІЇ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ НА ОСНОВІ СВІТОВОГО ДОСВІДУ.....	17
Д. Бутенко, К. Немашкало. ВИКОРИСТАННЯ ВОРОНКИ ПРОДАЖ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ІНТЕРНЕТ-ТОРГІВЛІ	19
І. М. Ваганова. ПЕРСОНАЛ ЯК ОБ'ЄКТ УПРАВЛІННЯ.....	21
О. Ю. Велика. РОЛЬ НЕЗАЛЕЖНИХ ДИРЕКТОРІВ У КОРПОРАТИВНОМУ УПРАВЛІННІ.....	23
H. Veretennykova, I. Kozlova. FEATURES OF MODERN CORPORATE CULTURE OF ENTERPRISES.....	25
Ie. Vroniuk, K. Kutsenko. MARKETING INSTRUMENTS IN ENTREPRENEURSHIP DEVELOPMENT.....	27
N. Gavkalova, D. Schultz. INSTITUTIONAL TRANSFORMATION IN MODERN SOCIETY.....	29
A. Gokov, Yu. Buts. ELECTRICAL CHARACTERISTICS OF THE ATMOSPHERE OF LARGE FIRES: ATMOSPHERIC-IONOSPHERIC INTERACTION AND ENVIRONMENTAL ASPECTS.....	31
О. В. Гронь, К. В. Сатушева. ГЛОБАЛЬНІ ЗМІНИ ЯК ЧИННИК ТРАНСФОРМАЦІЇ МІЖНАРОДНОГО РИНКУ ПРАЦІ.....	33
I. Gruzina, M. Poliukhovych. CONSULTING COMPANY'S KEY PERFORMANCE INDICATORS ANALYSIS	35
N. Dekhtyar. STRUCTURAL AND FUNCTIONAL APPROACHES TO THE THEORY OF ECONOMIC FORMATIONS.....	37
O. Dzenis, V. Dzenis. SOCIALLY RESPONSIBLE APPROACHES TO DOING INTERNATIONAL BUSINESS.....	39
В. В. Дикань, О. В. Дикань. ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО ЯК УМОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ	41

S. V. Dobryn, M. A. Kipa. ORGANIZATIONAL AND ECONOMIC MECHANISM OF MANAGEMENT OF FINANCIAL RESOURCES.....	43
A. A. Дюк. РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА НА СЕЛІ.....	45
A. O. Єніна, O. B. Костяна. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТА ПРИНЦИПИ ПОБУДОВИ МИТНОЇ СПРАВИ.....	47
Л. В. Єрофеєнко. ПІДПРИЄМНИЦЬКІ РИЗИКИ У СФЕРІ УПРАВЛІННЯ ТРАНСПОРТНИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ.....	49
B. A. Захаров, Г. В. Демченко. СКЛАДОВІ ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ОПЕРАЦІЙНИМ МЕНЕДЖМЕНТОМ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА.....	51
R. Ye. Zvarych, I. Ya. Zvarych. GLOBAL ECONOMIC ARCHITECTURE SHIFT UNDER COVID-19.....	53
A. C. Зілінська, B. I. Мельник. ПОСИЛЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СПРОМОЖНОСТІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД.....	55
Д. О. Зубко. СТРАТЕГІЧНІ ЗАВДАННЯ УПРАВЛІННЯ БРЕНДОМ.....	57
A. Islamgaleyev, M. Petrova. IMPROVEMENT OF CUSTOMER-ORIENTED MANAGEMENT OF METAL TRADING COMPANIES.....	59
B. B. Іванієнко. ЗАГРОЗИ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ І ЗАСОБИ ЗАХИСТУ ІНФОРМАЦІЇ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ.....	61
I. Я. Іпполітова, М. М. Салун. ОЦІНЮВАННЯ ЗБАЛАНСОВАНOSTІ БІЗНЕС-ПОРТФЕЛЯ ПІДПРИЄМСТВА.....	62
T. B. Калашнікова. ВИКОРИСТАННЯ ОЩАДЛИВОГО ВИРОБНИЦТВА У ПІДВИЩЕННІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ МАЛИХ ТА СЕРЕДНІХ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	64
O. Kanova, K. Kryvobok. PRACTICAL EXPERIENCE OF THE PARTNERSHIP PROJECTS IMPLEMENTATION IN UKRAINE.....	66
K. A. Кіріченко. АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ ПРИ ВИРОБНИЦТВІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР.....	68
K. B. Ковальчук, М. Р. Подорожна. МАРКЕТИНГОВІ СТРАТЕГІЇ ПОЗИЦІОНУВАННЯ БРЕНДУ В МІЖНАРОДНОМУ СЕРЕДОВИЩІ.....	70
М. В. Ковтун. ІННОВАЦІЙНІСТЬ У СОЦІАЛЬНОМУ ПІДПРИЄМНИЦТВІ.....	72
O. B. Козирева, O. I. Гарафонова, М. Є. Іванов. ШЛЯХИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ.....	74
O. M. Колодізєв, O. I. Лозинська. ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ГРОШЕЙ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІК.....	76
O. Kolodiziev, I. Pleskun. IMPROVEMENT OF THE METHODOLOGICAL TOOLS OF RISK-CONTROL OF BANK CUSTOMERS IN THE FINANCIAL MONITORING SYSTEM.....	78
A. A. Кудь. ВПЛИВ ЦИФРОВИХ АКТИВІВ НА ОРГАНІЗАЦІЮ СУСПІЛЬНИХ ВІДНОСИН.....	80
T. Kuzenko, N. Sablina. PLACE OF CONTROLLING IN STRENGTHENING THE ENTERPRISE'S FINANCIAL SECURITY.....	82
V. Laptiev, D. Kasmin. THE SOCIO-CULTURAL ASPECT OF MEDIATION IN CONFLICT MANAGEMENT AT THE ENTERPRISE LEVEL	84
O. B. Лебідь. ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ І ОБ'ЄКТІВ (НА ПРИКЛАДІ СКЛАДНОЇ СИСТЕМИ "КАПІТАЛ").....	86

Наукове видання

Тези доповідей
матеріали V науково-практичної конференції
«Економічний розвиток і спадщина
Семена Кузнеця»

26–27 листопада 2020 р.

Відповідальний за випуск: Євсєєв С. П.

Комп'ютерна верстка: Семенченко Ю. С.

Підписано до друку 16.11.2020 р. Формат 60×84/16.

Папір офсетний. Гарнітура Arial. Цифровий друк.

Умовно-друк. арк. 47,66. Наклад 300. Замовлення № 1120-264

Віддруковано з готового оригінал-макета.

Видавництво та виготовлення – Видавничий дім «Гельветика»

65101, Україна, м. Одеса, вул. Інглєзі, 6/1

Телефони: +38 (0552) 39 95 80

+38 (095) 934 48 28, +38 (097) 723 06 08

E-mail: mailbox@helvetica.com.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи

ДК № 6424 від 04.10.2018 р.